

Siseministeerium

Teie: 25.05.2026 nr 1-6/3466-1

Meie: 08.06.2026 17/2026

**Päästeliidu arvamus
politsei ja piirivalve seaduse,
päästeseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta**

Austatud siseminister Igor Taro

Päästeliit tänab võimaluse eest esitada arvamus politsei ja piirivalve seaduse, päästeseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta.

Päästeliit toetab eelnõu üldist eesmärki tugevdada Eesti kriisivalmidust ning suurendada sisejulgeoleku ja elanikkonnakaitse võimekust pikaajaliste ja ressursimahukate kriiside lahendamisel. Positiivsena hindame vabatahtlike päästjate ja vabatahtlike merepäästjate rolli senisest selgemat määratlemist ning vabatahtlikele kriisirolli määramise õigusliku aluse loomist.

Samas peame vajalikuks juhtida tähelepanu mitmele küsimusele, mille täpsustamine aitaks kaasa eelnõu eesmärkide saavutamisele ning vabatahtliku päästesüsteemi jätkusuutlikule arengule.

1. Vabatahtlike organisatsioonide roll kriisivõime loomisel

Päästeliidu hinnangul on eelnõu ja seletuskirja keskmes eelkõige vabatahtlik kui üksikisik, samas kui vabatahtlike organisatsioonide roll kriisivõime loomisel ja hoidmisel jääb käsitlemata.

Praktikas toimub vabatahtlike päästjate värbamine, väljaõpe, motiveerimine, valmisoleku hoidmine ning meeskondade juhtimine valdavalt vabatahtlike organisatsioonide kaudu. Samuti tagavad organisatsioonid suure osa vabatahtliku päästevõrgustiku toimimisest igapäevases tegevuses.

Palume täpsustada:

- kuidas on hinnatud eelnõu mõju vabatahtlike päästeorganisatsioonide tegevusele;
- milline saab olema organisatsioonide roll kriisirolliga vabatahtlike planeerimisel ja valmisoleku hoidmisel;
- kas organisatsioonidele kaasnevad täiendavad kohustused või kulud ning kuidas nende katmine on kavandatud.

Päästeliidu hinnangul sõltub kriisirolli süsteemi edukus olulisel määral olemasolevate vabatahtlike

organisatsioonide võimekusest ning nende roll võiks olla eelnõus või selle rakendamisel selgemalt määratletud.

2. Kriisirolliga vabatahtliku päästja ülesanded ja kohustused

Eelnõuga luuakse kriisirolliga vabatahtliku päästja staatus, mis on oluline samm vabatahtlike süsteemsemal kaasamisel kriiside lahendamisse.

Samas jääb eelnõust ja seletuskirjast ebaselgeks:

- millised on kriisirolliga vabatahtliku päästja konkreetsed ülesanded võrreldes tavapärase vabatahtliku päästjaga;
- millised täiendavad valmisoleku- ja osalemiskohustused kriisirolliga kaasnevad;
- millises ulatuses erineb kriisirolliga vabatahtliku valmisoleku tase tavapärase vabatahtliku päästja valmisolekust.

Päästeliit peab oluliseks, et kriisirolli vastuvõtmisel oleks vabatahtlikule üheselt arusaadav, millised õigused, kohustused ja ootused sellega kaasnevad.

3. Väljaõppe- ja valmisolekunõuete mõju vabatahtlikele

Seletuskirja kohaselt nähakse kriisirolliga vabatahtlikele ette väljaõppe- ja täiendusõppe nõuded ning võimalus kriisirollist vabastamiseks nende nõuete mittetäitmisel.

Päästeliit peab vajalikuks täpsustada:

- milline saab olema täiendavate väljaõpete maht;
- kui sageli tuleb valmisolekut tõendada;
- milline on vabatahtlikult eeldatav ajakulu;
- kes katab täiendava väljaõppe ja valmisoleku hoidmisega seotud kulud.

Peame oluliseks, et täiendavad nõuded oleksid proportsionaalsed ning ei vähendaks vabatahtlike motivatsiooni süsteemiga liituda või selles jätkata.

4. Vabatahtlike merepäästjate kriisiolukorra aegse väljaõppe

Päästeliit mõistab vajadust luua kriisiolukorras võimalus täiendavate vabatahtlike kiireks kaasamiseks ning hindab positiivselt, et seletuskirjas on põhjendatud kriisiolukorra aegse väljaõppe loomise vajadust.

Samas soovime täiendavaid selgitusi selle kohta:

- millised on 20-tunnise kriisiolukorra aegse väljaõppe konkreetsed õpiväljundid;
- milliste ülesannete täitmiseks loetakse sellise väljaõppe läbinud vabatahtlik pädevaks;
- kuidas hinnatakse väljaõppe piisavust ja maandatakse võimalikke ohutusriske.

Päästeliidu hinnangul on oluline tagada, et kriisiolukorras loodav paindlikum väljaõppemudel ei vähendaks merel tegutsemise ohutust ega merepäästetegevuse kvaliteeti.

5. Kriisirolliga vabatahtlike juhtimine kriisiolukorras

Eelnõu loob õigusliku aluse kriisirolliga vabatahtlike kaasamiseks, kuid vähem tähelepanu on pööratud nende praktilisele juhtimisele.

Palume täpsustada:

- kuidas toimub kriisirolliga vabatahtlike juhtimine kriisiolukorras;
- kuidas toimub koostöö vabatahtlike organisatsioonide, Päästeameti ja teiste kriisilahendajate vahel;
- kuidas tagatakse ülesannete, vastutuse ja juhtimisahela selgus olukorras, kus samaaegselt tegutsevad nii kutselised kui ka vabatahtlikud päästjad.

Selge juhtimismudel on oluline nii kriisilahenduse efektiivsuse kui ka vabatahtlike ohutuse seisukohalt.

6. Tööandjate kaasamine ja toetamine

Päästeliit peab positiivseks, et eelnõu näeb ette töö- ja teenistussuhete erisused ning hüvitusmehhanismid kriisi lahendamises osalevatele vabatahtlikele ja nende tööandjatele.

Samas palume täpsustada:

- millistel alustel on hinnatud tööandjatele kaasnevat mõju;
- kuidas hinnatakse hüvitusmehhanismide piisavust;
- millisel viisil tagatakse tööandjate valmisolek toetada vabatahtlike osalemist kriisi lahendamisel.

Vabatahtlike laiem kaasamine sõltub suurel määral tööandjate koostöövalmidusest ning selle teema jätkuv käsitlemine on meile väga oluline.

Päästeliit toetab eelnõu eesmärki tugevdada Eesti kriisivalmidust ning luua vabatahtlike süsteemsemaks kaasamiseks vajalik õiguslik raamistik. Positiivsena hindame kriisirolliga vabatahtliku päästja ja kriisirolliga vabatahtliku merepäästja institutsioonide loomist ning vabatahtlikele senisest selgemate õiguste ja tagatiste loomist.

Samas peame vajalikuks täiendavalt analüüsida ja selgitada kavandatavate muudatuste mõju vabatahtlike organisatsioonidele, kriisirolliga vabatahtlike ülesandeid ja valmisolekunõudeid, väljaõppe korraldust ning juhtimismudelit kriisiolukorras.

Päästeliidu hinnangul on oluline, et kriisireservi loomine toetuks olemasolevale vabatahtlikule päästevõrgustikule ning tugevdaks vabatahtlike organisatsioonide võimekust, mis on Eesti vabatahtliku pääste süsteemi jätkusuutlikkuse üks peamisi aluseid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Piia Kallas

juhatuse esimees

Päästeliit
527 4112

